

ΝΕΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΨΩΜΙ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

(Πολεμικό διήγημα του Τούρκου συγγραφέως Μ. ΣΕΦΚΙ)

Τὸ χαλάζι τῶν σφαιρῶν ποὺ περνοῦσαν δεξιὰ του ἔκανε τὸν Μαχμούτ νὰ καταλάβῃ ὅτι λίγο ἀκόμα ἂν ἔμενε σ' αὐτὸ τὸ μέρος, θὰ πάθαινε ὅ,τι εἶχαν πάθει κ' οἱ ἄλλοι σύντροφοὶ του στὴν περίπολο, ποὺ κοίτονταν τώρα νεκροὶ κοντὰ του.

Χαμήλωσε λοιπὸν λίγο τὸ κεφάλι του, σύρθηκε ἀριστερὰ κι' ἔξαφνα γλύστρησε. Εἶχε πέσει μέσα σὲ μιὰ θαθεῖα τρύπα, ποὺ μύριζε φρέσκο μπαρουτί. Τὴν τρύπα αὐτὴ θὰ τὴν εἶχαν ἀνοίξει χωρὶς ἄλλο τὰ κανόνια τῶν συμμαχικῶν πολεμικῶν, ποὺ ὁ καπνὸς τους σκέπαζε πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα τὸν ἥλιο. Ἀμέσως, μετὰ τὴν πτώσι του, ὁ Μαχμούτ κύτταξε σὰν ἀποβλακωμένος ὀλόγουρά του, μὴ καταλαβαίνοντας τί εἶχε

συμῆ. Ἀπὸ τὸ πρῶτ, τόσες σφαῖρες εἶχαν σφυρίζει πλάι στ' αὐτιά του, τόσες ὀβίδες εἶχαν σκάσει πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του, ὥστε τὸ μυαλό του εἶχε χάσει περὶ τὴν ἰκανότητα ν' ἀντιλαμβάνεται ἀμέσως τὰ γεγονότα. Ὡστόσο, κάποιον ἔνστικτο τὸν ἔκανε νὰ καταλάβῃ πὼς ἦταν λίγο πιὸ ἀσφαλισμένος τώρα, κι' ἔνοιωσε τὸν ἑαυτό του πιὸ γαλήνιο. Γιὰ μιὰ στιγμή, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὸ χέρι του κι' ἀνάσανε μὲ ὄλη του τὴν ἡσυχία. Ἐφτασε μάλιστα ὡς τὸ σημεῖο νὰ σκεφθῆ πὼς θὰ ἦταν ἑκτακτὰ ἂν εἶχε νὰ καπνίσῃ ἕνα σιγαράκι ἐκεῖ μέσα. Ἐπειτα ὅμως συνῆλθε, σκέφθηκε τοὺς συντρόφους του, τὴ μάχη, ἄρπαξε τὸ ὄπλο του καὶ, ὀρμῶντας, ἄρχισε νὰ σκαρφαλώνῃ στὸ τοίχωμα τῆς τρύπας.

Ἡ τρύπα ὅμως εἶχε πολὺ θάθος καὶ τὸ μπόι του δὲν ἔφτανε γιὰ νὰ πιαστῆ ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς. Τὰ πόδια του γλύστρησαν δυὸ - τρεῖς φορές στὴ μαλακὴ γῆ. Ἐπειτα, χρησιμοποιῶντας γιὰ στήριγμα τὸ κοντάκι τοῦ ὄλου του, σηκώθηκε πιὸ ψηλὰ καὶ τὸ κεφάλι του προσπέρασε λίγο τὴν κορυφὴ τῆς γούβας... Ἄκουσε ὅμως τὸ τικ - τὰκ τῶν πολυβόλων, μαζεύτηκε γρήγορα, γλύστρησε πάλι καὶ ξανάπεσε στὸ θάθος τῆς γούβας.

— Κατάρρα! μουρμούρισε. Ἄν θῶ ἔξω, μὲ τὸ πρῶτο θῆμα ποὺ θὰ κάνω, θὰ μὲ πετύχουν καμμιά δεκαριά σφαῖρες. Ἀπὸ πάνω του, γύρω ἀπ' τὴ γούβα, οἱ θράχοι χτυπημένοι ἀπ' τὶς σφαῖρες, τίναζαν τὰ συντρίμμια τους δεξιὰ κι' ἀριστερὰ μὲ δύναμη. Δεξιὰ, ἀριστερὰ, ἢ μπόμπες ἔσκαζαν ἢ μιὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη. Δὲν ἔλειπαν βέβαια κ' ἡ ὀβίδες, μὰ αὐτὲς ἔσκαζαν λίγο μακρύτερα.

Μὰ ὁ Μαχμούτ δὲν μπορούσε νὰ μείνῃ ἀκίνητος. Σκάρφάλωνε κάθε τόσο ὡς τὸ χεῖλος τῆς τρύπας, ἔρριχνε μιὰ ματιὰ γύρω, πυροβολοῦσε ποὺ καὶ ποῦ κι' αὐτὸς κι' ἔπειτα, τραβῶντας προνοητικὰ τὸ κεφάλι του, ξανάπεφτε στὸ θάθος τῆς τρύπας, μπροστὰ στὴ φωτιὰ τῶν καταραμένων μυδραλλιοβόλων.

Πόσες ὄρες θάσταξε αὐτό; Οὔτε ὁ ἴδιος δὲν ἤξερε, γιατί δὲν εἶχε ρολόι. Μονάχα γιὰ ἕνα πράγμα ἦταν βέβαιος: ἂν αὐτὸς ὁ καταραμένος ἥλιος τοῦ Αὐγούστου δὲν ἀποφάσιζε νὰ κρυφτῆ κι' ἔξακολουθοῦσε νὰ καίῃ ἔτσι τὸ σῆθος του, θὰ πέθαινε, ὄχι ἀπὸ τὶς σφαῖρες τοῦ ἐχθροῦ, μὰ ἀπὸ τὴ

δίψα.

Σὲ λίγο, ἡ φωτιὰ φάνηκε νὰ λιγοστεύῃ κάπως, ἢ μᾶλλον ὁ ἐχθρὸς ἔπαψε τὴ δική του κ' οἱ δικοί μας ἄρχισαν τὸ κανονίδι. Τότε ὁ Μαχμούτ ἄρχισε καὶ πάλι νὰ σκαρφαλώνῃ στὸ θράχο. Μὰ, καθὼς τὸ κεφάλι του ἔκανε νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὸ χεῖλος τῆς τρύπας, ἕνα ποδάρι πάτησε μέσα στὸ κενὸ, ἔπειτα καὶ δεύτερο, κι' ἕνα κορμί, ἕνας ἄνθρωπος, ἔπεσε μέσα στὸ θάθος τῆς γούβας, παρασύροντας καὶ τὸν Μαχμούτ στὴν πτώσι του.

Μὰ ὁ Μαχμούτ, καθὼς ἔπεσε πάνω ἀπὸ τὸν ἀπροσδόκητο αὐτὸν ἐπισκέπτη, σηκώθηκε ἀμέσως κι' ἄρπάζοντας τὸ ὄπλο του, τὸν σημάδεψε. Εἶχε δὴ ἀμέσως πὼς δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς δικούς του.

Μὰ θεώρησε ἄσκοπο νὰ πυροβολήσῃ ἐναντιὸν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε κατρακυλήσει μέσα στὴ γούβα καὶ ποὺ θρισκόταν τώρα σωριασμένος κάτω, μὲ τὰ μούτρα στὸ χῶμα.

Ποῖος ὁ λόγος νὰ σκοτώσῃ ἀδικαιολόγητα ἕναν ἄνθρωπο, ἔστω κι' ἂν ἦταν ἐχθρὸς; Ἐξ ἄλλου, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θρισκόταν ὀπωσδήποτε στὴν ἐξουσία του.

Ἐπειτ' ἀπὸ λίγο, ὁ παρείσακτος γύρισε τὸ κεφάλι του φοβισμένα. Χωρὶς νὰ θέλῃ, ἄπλωσε τὸ χέρι του πρὸς τὸ ὄπλο του ποὺ εἶχε χωθῆ μέσα στὸ χῶμα, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τὸ πάρῃ.

Οἱ δυὸ ἄντρες κυττάχτηκαν μιὰ στιγμή χωρὶς νὰ σαλεύουν.

Ἐπειτα ὁ ξένος στρατιώτης, γεμάτος χαρὰ γιατί ὁ ἄλλος δὲν τὸν εἶχε σκοτώσει, γέλασε. Ὁ Μαχμούτ γέλασε κι' αὐτός.

Ἦταν ἕνας νεαρὸς Γάλλος στρατιώτης, μὲ μαλλιὰ καστανά, μὲ ὠμορφα γαλανὰ μάτια καὶ μὲ λεπτὸ μουστάκι. Ἐκανε μερικὰ νοήματα ποὺ ἤθελαν χωρὶς ἄλλο νὰ ποῦν:

— Τί θὰ γίνουμε;

Κι' ὁ Μαχμούτ τοῦ ἀπάντησε:

— Ὁ Θεὸς μονάχα τὸ ξέρει.

Ἐπειτα ὁ Γάλλος ἄπλωσε πρὸς αὐτὸν ἕνα κομμάτι ψωμί. Μὰ ὁ Μαχμούτ τὸ ἀρνήθηκε στὴν ἀρχὴ κι' ἔδειξε τὸ ἀδειανὸ παγοῦρι του, κάνοντας συγχρόνως μὲ νοήματα τὸ Γάλλο νὰ καταλάβῃ πὼς τὸ λαρύγγι του ἦταν φλογισμένο.

Ὁ Γάλλος τοῦ ἔδωσε τότε τὸ παγοῦρι του κι' ὁ Μαχμούτ ἤπιε, ἤπιε ἀχόρταγα, ἔχοντας ὅμως πάντα τὸ δάχτυλό του στὴ σκανδάλη τοῦ ὄπλου του.

Ἐπειτα, μοιράστηκαν κι' ἔφαγαν κ' οἱ δυὸ μαζὺ τὸ ψωμί. Μὰ οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ὁ ἄλλος εἶχε τὸ κουράγιο νὰ θῆ πρῶτος ἀπὸ τὴν τρύπα. Ψηλὰ, ἂν καὶ εἶχε λιγοστεύει λίγο τὸ τουφεκίδι, ἔξακολουθοῦσε, καὶ, ὅπως φαινόταν ἀπ' τὶς σφαῖρες ποὺ σφύριζαν ἐντελῶς πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τους, ἢ τρύπα τους θρισκόταν ἀνάμεσα ἀκριβῶς ἀπὸ τὶς δύο ἐχθρικές γραμμές. Ἡ δικὴ τους ἢ ἐχθρικές σφαῖρες, μπορούσαν νὰ τοὺς σκοτώσουν κι' αὐτὸ τοὺς ἔκανε νὰ μὴ θγαίνουν ἀπὸ τὴν τρύπα...

(Συνέχεια στὴ σελίδα 53)

ΤΟ ΨΩΜΙ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 13)

Κι' ενώ στεκόντουσαν μαζεμένοι έτσι εκεί μέσα, ο Γάλλος πρόσεξε ότι το μπράτσο του στρατιώτη μας ήταν ξεσκισμένο και καταματωμένο από μια σφαίρα που το είχε περάσει ξώδεσμα. Έβγαλε άμέσως έναν επίδεσμο από το σακκιδιό του και το τύλιξε με φροντίδα. Έπειτα ήρθε η σειρά του Μαχμούτ να δέση το μέτωπο του Γάλλου που είχε πληγωθή ελαφρά πάνω απ' το φρύδι.

Έστριψαν ύστερα ένα σιγαρέττο κι' άρχισαν να κουβεντιάζον με νοήματα σαν φίλοι. Η σκιές του θραδιού άπλωνόντουσαν εν τώ μεταξύ... Όταν το σκοτάδι έγινε αρκετά πυκνό, ο Μαχμούτ έδειξε στο Γάλλο τη διεύθυνση των τουρκικών γραμμών και του έγνωσε ότι έπρεπε να τον ακολουθήσει. Μά κι' ο Γάλλος του έδειξε την αντίθετη διεύθυνση και του έκανε το ίδιο νόημα. Για μια στιγμή άρπάχτηκαν στα χέρια κι' αναμέτρησαν τη δύναμή τους. Έπειτα κάρατησαν ο ένας τον άλλο γελώντας. Καθένας τους κρατούσε τώρα το όπλο του στο χέρι.

Η σφαίρες άκουγόντουσαν πειά σπάνια. Σκαρφάλωσαν ως το χείλος της τρύπας κι' έρριξαν μια ματιά γύρω.

Έπειτα έσφίξαν με δύναμη ο ένας το χέρι του άλλου και, χωρίς να κυττάζουν πίσω τους, έτρεξαν καθένας προς τη διεύθυνση των γραμμών του, προστατευόμενοι από το σκοτάδι.

Καθώς οι μισοί από τους άνδρες του λόχου του είχαν χαθή στη μάχη που θέρισε τόσα κορμιά, ή άπουσία του Μαχμούτ δεν είχε κάνει έντύπωσι σε κανέναν. Γι' αυτό, οι σύντροφοί του τον είδαν ξαφνιασμένοι να ξαναγυρίσει στα χαρακώματα.

Άρχισαν να του κάνουν ένα σωρό έρωτήσεις κι' ο Μαχμούτ τους διηγήθηκε την ιστορία του.

— Και δεν μου λές, τον ρώτησε ο άνθυπολοχαγός του, γιατί άφησες αυτό το Γάλλο ζωντανό; Άφου δεν τον έπιασες αίχμάλωτο, μπορούσες να τον σκοτώσεις την ώρα που έφευγε...

Ο Μαχμούτ χαμήλωσε το κεφάλι του κι' άπάντησε με το γαλήνιό του ύφος:

— Δεν μπορούσα, άνθυπολοχαγέ μου... Είχα φάει το ψωμί του...

M. ΣΕΦΚΙ

ΨΥΧΗ ΚΟΡΣΙΚΑΝΟΥ

(Συνέχεια από τη σελίδα 20)

πιό ώμορφη στολή του.

Προχωρούσε με μεγάλη σοβαρότητα, χωρίς να καταδέχεται να ρίχνει μια ματιά γύρω του.

Οι Γάλλοι γρεναδιέροι θά ήθελαν πολύ να σκάσουν στα γέλια, μα τους έμπόδιζε ή σιδερένια πειθαρχία τους, που τους κρατούσε άκίνητους σαν άγάλματα.

Όταν έφτασε μπροστά στο λοχαγό Βωντεμόν, ο όποιος τον χαιρετούσε με το σπαθί του, ο Κορσικανός άρχηγός στάθηκε και με μια μεγαλόπρεπη χειρονομία, έβγαλε το καπέλλο του, άνταποδίδοντάς του το χαιρετισμό.

Έπειτα άρχισε πάλι να προχωρή, χτυπώντας πιο μανιασμένα τώρα το τύμπανό του.

— Καπετάνιε! του φώναξε ο Βωντεμόν. Και ή φρουρά;... Πότε θά βγῆ έξω;

— Η φρουρά;... έκανε ο Καζέλλα σαν παραξευμεμένος.

— Ναί!... Αυτή που υπεράσπιζε τον πύργο!... Που είνε;

— Ω! λοχαγέ, όλ' ή φρουρά βγῆκε έξω!...

— Άσφαλώς δεν με καταλάβετε... Θέλω να πώ: πότε οι στρατιώτες σας θά βγούν;

— Άπεναντίας, σάς κατάλαβα πολύ καλά... Γι' αυτό σῶς έπαναλαμβάνω: «Όλη ή φρουρά βγῆκε έξω... μαζί μου!»

— Κατάρα!... Είν' αλήθεια αυτό;

— Άληθέστατο!... Ημουν ολομόναχος στον πύργο!...

— Χίλιοι διαβόλοι!... Μ' έξαπατήσατε!... Με ρεζιλέψατε!...

Όλος ο κόσμος θά με κοροϊδεύη!... Θά με κάνουν τραγοῦδι!... Προτιμότερος ο θάνατος απ' αυτό που έπαθα!...

— Ω! πῶς θά τολμῶ να ξαναγυρίσω στο Παρίσι... Μονάχα ένας Κορσικανός θά μπορούσε να συλλάβη ένα τέτοιο διαβολικό σχέδιο!... Σκοτώνετε με τη γελοιοποίησι έναν Γάλλο εὔπατριδη!...

— Ω! αυτό είν' άλλη υπόθεση!... Σε σῶς τώρα άπόκειται να τα βγάλετε πέρα όπως μπορείτε... Ο καθένας παίζει τὸ ρόλο του... Ο δικός μου ήταν να βγῶ από τον πύργο τιμημένα... Και βγῆκα!...

Και, χτυπώντας, σαν τρελλός το τύμπανό του, ο Καζέλλα έξακολούθησε το δρόμο του.

ΛΟΥΪ ΛΑΜΠΡΥ

ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ ΤΗΣ ΔΥΣΙΥΧΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 33)

Έξ άλλου ή έμπιστοσύνη που είχε στο πέταλό του, τον έμπόδιζε να ταραχτή.

— Αυτό; φώναξε άνορθωνόμενος. Τύχη που την είχα! Ήρθε κ' ή σειρά μου να γίνω πλούσιος!

Κι' ούτε του πέρασε καν ή ιδέα ν' άντισταθή στα χέρια που άρχισαν να τον ψάχνουν, που του έλυσαν το φουλάρι. Όταν οι χωροφύλακες βρήκαν τα άλλα έννέα ναπολεόνια, τους είπε γελώντας:

— Βλέπετε! Είμαι πιο πλούσιος απ' ό,τι φαίνομαι...

Τότε ο ένας από τους χωροφύλακες, που είχε και γαλόνι, στάθηκε μπροστά του άγριος και του είπε:

— Αυτά τα βρήκες μέσα στις τσέπες του άγνωστου που βρήκαμε σκοτωμένο στο δάσος. Έσύ τον σκότωσες;...

— Έγώ; Έγώ; τραύλισε ο Μπρίκ.

Τότε ο άλλος χωροφύλακας, έπιδεικνύοντας το πέταλο που είχε βγάλει από την τσέπη του Μπρίκ, φώναξε:

— Αυτός είνε ο δολοφόνος, υπενωμοτάρχα... Νά, μ' αυτό το πέταλο τον σκότωσε... Κύτταξε!... Φαίνεται ακόμα το αίμα άπάνω!...

Τότε, στο μυαλό του Μπρίκ, ξεκαθάρισαν με μιᾶς ή ιδέες και κατάλαβε πόσο τρομερή ήταν ή θέσις του.

— Δεν είν' αλήθεια! φώναξε. Το πέταλο το βρήκα στο λάκκο που κοιμόμουν και το πήρα γιατί φέρνει εὔτυχία!...

— Και τα ναπολεόνια εκεί τα βρήκες; έκανε σαρκαστικά ο υπενωμοτάρχης. Στ' αλήθεια, είσαι τυχερός... Νά δυο εὔρηματα που θά σε πάνε μακριά...

Και πραγματικά τον πήγαν τον δυστυχημένο τον Μπρίκ πολύ μακριά... ως τη λαιμητόμο... Γιατί κανείς δεν θέλησε να πασαδεχτή ότι ο δολοφόνος, άπάνω στη θιάσι του να φύγη είχε σπείρει τη λεία του, κ' είχε πετάξει το ματωμένο πέταλο, με το όποιο σκότωσε, σε μια τάφρο, όπου κοιμόταν ένας αλήτης...

ΑΝΡΙ ΖΑΝ

ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 21)

Ύστερα ψιθύρισε:

— Άς γίνουν και ή τρεις άδελφές λουλούδια. Η Λειλά να γίνη κόκκινο λουλούδι, ή Νετζέ άσπρο και ή Χατζί γαλάζιο, — σαν τα λουλούδια με τα όποια ή μητέρα τους στόλισε τις κούνιες τους. Άς γίνουν λουλούδια τρυφερά που να μωσχοβολάνε, άφου λουλούδια ήσαν και όταν ζούσανε. Και άς άποχτήσουν φύλλα και άς σκορπίζονται τα φύλλα αυτά στον άνεμο σαν φτερά, για να μπορούν να πετάξουν και να θρουν τον άγαπημένο τους... Και ο άνεμος άς γίνη σκλάβος τους. Άς μεταφέρη καθε άνοιξη, με την πνοή του, τα φύλλα αυτά από χώρα σε χώρα... Και άς άνθίζουν τα λουλούδια αυτά παντού, κάτω από τον ήλιο και κάτω από τα χιόνια, ως την ήμερα που θά μπορέσουν επί τέλους να σμίξουν με τον άντρα που άγάπησαν...

***

Μόλις είπε ο Μωχάμετ τα λόγια αυτά, ή τρεις άδελφές μεταβλήθηκαν άμέσως σε λουλούδια.

Και ο άνεμος πήρε άμέσως τα φύλλα τους, για να τα μεταφέρη σε άλλους τόπους, στην χώρα ίσως όπου έμενε ο ώραιος γκιαούρης...

Φτερά δεν έχουν μονάχα τα πουλιά. Φτερά έχουν και τα λουλούδια. Μια μεγάλη άγάπη χάρισε φτερά και στα λουλούδια...

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΑΛΗΤΗΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 26)

ένος εύλαβους άναχωρητού της Θηβαίδος...

Μά ή κοινωνία δεν άνέχεται μια μικρή και άθώα ύπαρξη ν' άνθίζει ελεύθερη, έξω από την πίεσι των νόμων.

Ένα βράδυ, δυο χωροφύλακες που περνούσαν από το δρόμο, είδαν τον μικρό Μιμίλ, του όποιου ή παρουσία σ' αυτό το μέρος τους φάνηκε λίγο σκανδαλώδης...

Του ζητούσαν χαρτιά, μα δεν είχε τίποτε.

— Και τί κάνεις εδώ;... τον ρώτησαν αύστηρά.

— Τι κάνω; Μά το βλέπετε, τους άπάντησε άφοβα ο μικρός που είχε καθαρή τη συνειδησί του. Είμαι ο θυρωρός τ ο υ τ ά ν κ...

Μά οι χωροφύλακες δεν έδωσαν καμμιά σημασία σ' αυτή την άπάντησι.

— Έμπρός! Δρόμο, παληόπαιδο!... του φώναξαν.

Και, άφου πέρασαν τις χειροπέδες στον Μιμίλ, τον έπληραν μαζί τους για να τον ξαναφέρουν στον πολιτισμό, με την προστασία του και με τ' αγαθά του...

Κι' έγινε πάλι ένα φτωχό χαμίνι των δρόμων.